

**Μιχαλάκη Ι. Μαραθεύτη «Μνήμες και Δάφνες»
«Από τον Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959»
(Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, φιλόλογος-
συγγραφέας-κριτικός λογοτεχνίας)**

/ [Πεμπτούσία](#)

Το 2013, με τη συμπλήρωση εξήντα σχεδόν χρόνων από την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ ο φιλόσοφος παιδαγωγός και πολυγραφότατος συγγραφέας Μιχαλάκης Ι. Μαραθεύτης εκδίδει τον τρίτο στη σειρά συγκεντρωτικό τόμο υπό τον ως άνω τίτλο με αναδημοσιεύσεις αξιόλογων κειμένων από εφημερίδες και φιλολογικά περιοδικά της Κύπρου και της Ελλάδας, βιβλιοπαρουσιάσεις, καθώς και αφυπνιστικές ομιλίες σε εθνικές επετείους, εθνικά μνημόσυνα και αποκαλυπτήρια προτομών αγωνιστώνείτε εκτενέστερες διαλέξεις στην Ακαδημία Ιστορικών Σπουδών και στον Φιλολογικό Σύλλογο «Παρνασσός»· θησαυρίσματα από τη συγγραφική του παρακαταθήκη, εμπνευσμένα από το έπος του 1955-1959 και τις ηρωικές θυσίες των γενναίων παλικαριών

του, που υπαγόρευε η Κάλβεια αρετή και τόλμη της Ελευθερίας.

Το βιβλίο μαζί με τα προηγούμενα άλλα δύο, Ακτινοβολίες του '55 (1993) και Ηρωικοί απόηχοι του '55 (2006) συμπληρώνει μian επιική οιονεί τριλογία, συμβάλλοντας στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης της κυπριακής εποποιίας και υπομιμνήσκοντας ταυτόχρονα το χρέος της εμβάθυνσης στη σημασία των ιστορικών γεγονότων και την εθνική νοηματοδότησή τους. Έτσι, οι βαθυστόχαστες σελίδες της τρίτομης αυτής εργογραφίας μπορούν να απαντούν με ευκρινή και τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία σε όσους κατά καιρούς, σύμφωνα και με το προλογικό σημείωμα του συγγραφέως, «κατέβαλαν εσκεμμένη προσπάθεια να τα [τα γεγονότα] παραποιήσουν», απαξιώνοντας το αληθινό τους νόημα για τη σφυρηλάτηση του ελεύθερου αγωνιστικού φρονήματος και τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης πατρίδας: της Κυπριακής Δημοκρατίας, παρά τις όποιες ρωγμές της, και της Ευρωπαϊκής Κύπρου, που τα καταπατημένα δίκαιά της από τον Τούρκο εισβολέα κατακτητή ανοίγουν δρόμους σθεναρής αντίστασης με «οδοδείκτες» τους ανδρειωμένους της Κυπριακής Ελευθερίας.

Τα περιεχόμενα του παρόντος έργου διακρίνονται σε τρία μέρη, που επιγράφονται «Ιστορικές αναδρομές», «Στέφανοι τιμής» και «Παρουσιάσεις βιβλίων και προσφωνήσεις». Με αμείωτο ενδιαφέρον και με αισθήματα εθνικής κατάνυξης μελετούμε το σύνολο των καταθέσεων ψυχής με την εύληπτη αποτύπωση της διάπυρης γραφίδας του αγωνιστή-συγγραφέως, ο οποίος, καταφανώς, σεμνύνεται για τους τιμημένους συναγωνιστές του. Διατρέχουμε, ωστόσο, εδώ, εν τάχει, τις πρώτες τρεις ομιλίες του Μέρους Α΄, που συνιστούν περιεκτικές πραγματείες επί ζωτικών ιστορικο-πολιτικών θεμάτων, εγκύπτοντας ενδεικτικές επισημάνσεις.

Στο πρώτο κείμενο διερευνάται η «παιδεία και εκπαίδευση στην Κύπρο επί Αγγλοκρατίας», όπου στους κομβικούς σταθμούς της φωτίζονται οι «αγώνες για τη διατήρηση του εθνικού φρονήματος». Κατά την πρώτη περίοδο (1878-1923), παρόλο που η αγγλική Διοίκηση στόχευε υπογείως στον εξαγγλισμό της εκπαίδευσης, συνεργάστηκε αρχικά με την Εκκλησία και τις τοπικές και εκπαιδευτικές Αρχές για την ανάπτυξη της κυπριακής εκπαίδευσης. Τα πραγματικά της σχέδια, εντούτοις, φανέρωσε κατά την περίοδο της εδραίωσης της αποικιοκρατίας (1923-1959), ελέγχοντας το εκπαιδευτικό σύστημα με αυταρχικούς νόμους, αυστηρά διατάγματα και άμεσες επεμβάσεις του Ύπατου Αρμοστή, που επιδεινώνονται μετά τα Οκτωβριανά του 1931. Αν τα απολυταρχικά μέτρα αμβλύνονται μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1952, όμως, επανέρχεται ο πλήρης έλεγχος από το αγγλοκρατούμενο Γραφείο Παιδείας με τα υπό την ασφυκτική κηδεμονία του «Δημοσίως επιχορηγούμενα Σχολεία». Αποκορύφωμα της ανθελληνικής στάσης και των βίαιων ενεργειών των Άγγλων σε σχολεία,

εκπαιδευτικούς και μαθητές αποτελεί η τετραετία του Αγώνα, που ενδυνάμωσε ως σύσσωμη αντίδραση κατά τουαποιοκράτη κατακτητή τα ιδεώδη της ελληνικής παιδείας, όπως τα ενσάρκωσε ο ήρωας-μαθητής και ποιητής Ευαγόρας Παλληκαρίδης.Εύγλωττα,κατά την εποχή εκείνη,τα προσωπικά βιώματα του κ. Μαραθεύτηαπό τη φοίτησή του στο δημοτικό σχολείο και το Ελληνικό Γυμνάσιο Πάφου, όπου και εργάστηκε αργότερα ως καθηγητής φιλολογικών μαθημάτων.

ΜΙΧΑΛΑΚΗ Ι. ΜΑΡΑΘΕΥΤΗ

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΔΑΦΝΕΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ 1955-1959

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2013

Στο δεύτερο κείμενο, που αφορά στην «πνευματική προετοιμασία του απελευθερωτικού αγώνα...», ο συγγραφέας αναλύει και τεκμηριώνει τους λόγους για τους οποίους ο αγώνας δεν ήταν μια αυθόρμητη συναισθηματική έκρηξη, αλλά ένα απελευθερωτικό κίνημα με σκοπό την Ένωση, που συνδέεται άμεσα με την ελληνική επανάσταση του 1821 και έμμεσα με τα μεταναγεννησιακά

απελευθερωτικά κινήματα των λαών. Ωστόσο, ο σκοπός από μόνος του χωρίς την εσωτερίκευση της συνειδητοποίησής του και την ετοιμότητα της μετατροπής του σε πράξη δεν θα απέδιδε, κατά τον συγγραφέα, τους καρπούς της καταξίωσής του.

Άκρως εμπεριστατωμένη και λίαν επίκαιρη υπό το φως των σημερινών τεκταινόμενων η ανάπτυξη του θέματος «Το Κυπριακό Πρόβλημα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα», που έδωσε στον «Παρνασσό» το 2012. Μεταξύ άλλων, κεφαλαιώδους σημασίας, υπογραμμίζονται τα εξής προφητικά: «Επιδίωξη του Τουρκοκύπριου συνομιλητή είναι η αποτυχία των διμερών συνομιλιών και η παραπομπή του Κυπριακού σε πολυμερή διάσκεψη, με την οποία η Τουρκία επιδιώκει να υποβαθμίσει την Κυπριακή Δημοκρατία σε κοινότητα, να αναβαθμίσει την τουρκοκυπριακή κοινότητα σε κράτος και να καταστήσει το Κυπριακό ένα περιφερειακό πρόβλημα με την ίδια να έχει πρωτεύοντα λόγο».

Ως επίμετρο ο επιφανής συγγραφέας Μιχαλάκης Ι. Μαραθεύτης επιτάσσει στο βιβλίο του παρεμφερείς παρατηρήσεις και εύστοχα σχόλια σε σχέση με τις έκπαλαι διαπραγματεύσεις για τη λύση του προβλήματός μας, στα πλαίσια της αναφοράς του για τους ακατάβλητους αγώνες της «προώθησης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην επίλυση του Κυπριακού» από τον πρώην Γενικό Εισαγγελέα και Πρόεδρο Ανωτάτου Δικαστηρίου, Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη. Μέσα από το ενημερωτικό διευκρινιστικό κείμενο αναφορικά με τη «Διακήρυξη» της «Επιτροπής για την Αποκατάσταση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Κύπρο», της οποίας ο αείμνηστος Τριανταφυλλίδης υπήρξε ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος, και με αφορμή τη συμπλήρωση εικοσαετίας το 2006 των δύο «Συμφώνων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα», ο Μαραθεύτης καταγράφει με διεισδυτική οξύνοια συναγωγής καίριων συμπερασμάτων τα ακόλουθα, που απηχούν σήμερα πολύ περισσότερο επίκαιρα από ό,τι το 1987: «Ο Μιχαλάκης Τριανταφυλλίδης τονίζει ότι η τουρκική πλευρά δεν αντιλαμβάνεται το ομόσπονδο κράτος όπως όλοι εμείς το αντιλαμβανόμαστε, αλλά αποδίδουν στον όρο “διζωνική” όχι μόνο γεωγραφικό, αλλά και συνταγματικό περιεχόμενο, για να καταλήξουν ότι πρέπει μεταξύ των δύο ζωνών να υπάρχουν σύνορα, που να φρουρούνται από δυνάμεις ασφαλείας. Με την ερμηνεία όμως αυτή επεμβαίνουν στα ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών με εθνικά, κοινοτικά και θρησκευτικά κριτήρια, τα οποία απορρίπτονται από όλες τις Διεθνείς Συμβάσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως απαράδεκτα. Και καταλήγει:

» Όλες οι ομοσπονδίες, αν και δεν είναι ενιαία κράτη, έχουν ενότητα χώρου, ενότητα λαού και ενότητα προστασίας, χωρίς καμιά διάκριση γεωγραφική, εθνική, θρησκευτική, κοινοτική, πολιτική ή άλλη, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των πολιτών τους.

» Αν αυτά δεν τα δέχονται οι Τούρκοι τότε... θα έχει εκλείψει το θεμέλιο για τη

λύση του κυπριακού προβλήματος και θα πρέπει να μάθουν όλοι ποιος ευθύνεται για το αδιέξοδο αυτό, για να αρχίσει τότε μια νέα αναζήτηση ορθής, δίκαιης και βιώσιμης λύσης του κυπριακού προβλήματος, με πλήρη προστασία όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των πολιτών σε ολόκληρη την Κύπρο».

Τα υπόλοιπα κείμενα, που επιστέφονται με «δάφνες» εγκωμιαστικών λόγων για τη ζωή και τη δράση των ένδοξων αγωνιστών, διαπνέονται από το επικό μεγαλείο και το απαράμιλλο ήθος του Αγώνα της ΕΟΚΑ, εκπέμποντας εσπευσμένα μηνύματα αγωνιστικού χρέους προς την πατρίδα. Αυτά, που περισσότερο παρά ποτέ χρειαζόμαστε σήμερα, για να καθοδηγούν, άγρυπνοι φάροι, τις σκέψεις και τις πράξεις μας για το παρόν και το μέλλον του τόπου μας.